

רשת ביטחון לעצמאים בעיתות משבר

גלעד בארי, נדב פורת הירש ורועי קנת פורטל

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה | 2025

של המכון הישראלי לדמוקרטיה

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

השפעות משברים כלכליים על עצמאים

כנס אלי הורביץ

לכלכלה וחברה | 2025

של המכון הישראלי לדמוקרטיה

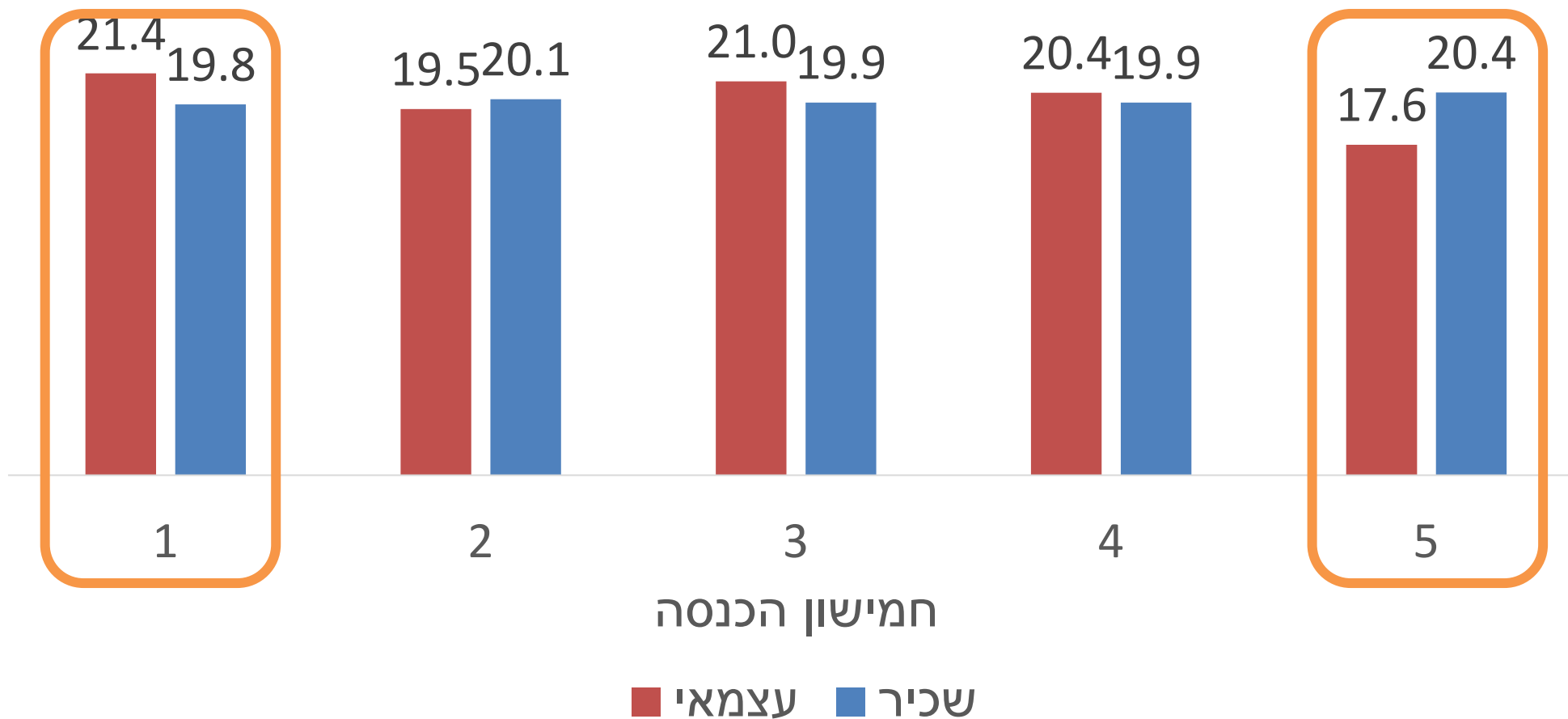

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

התפלגות האוכלוסייה לפי חמישוני הכנסה מעבודה למשק בית, 2022 (ב-%)

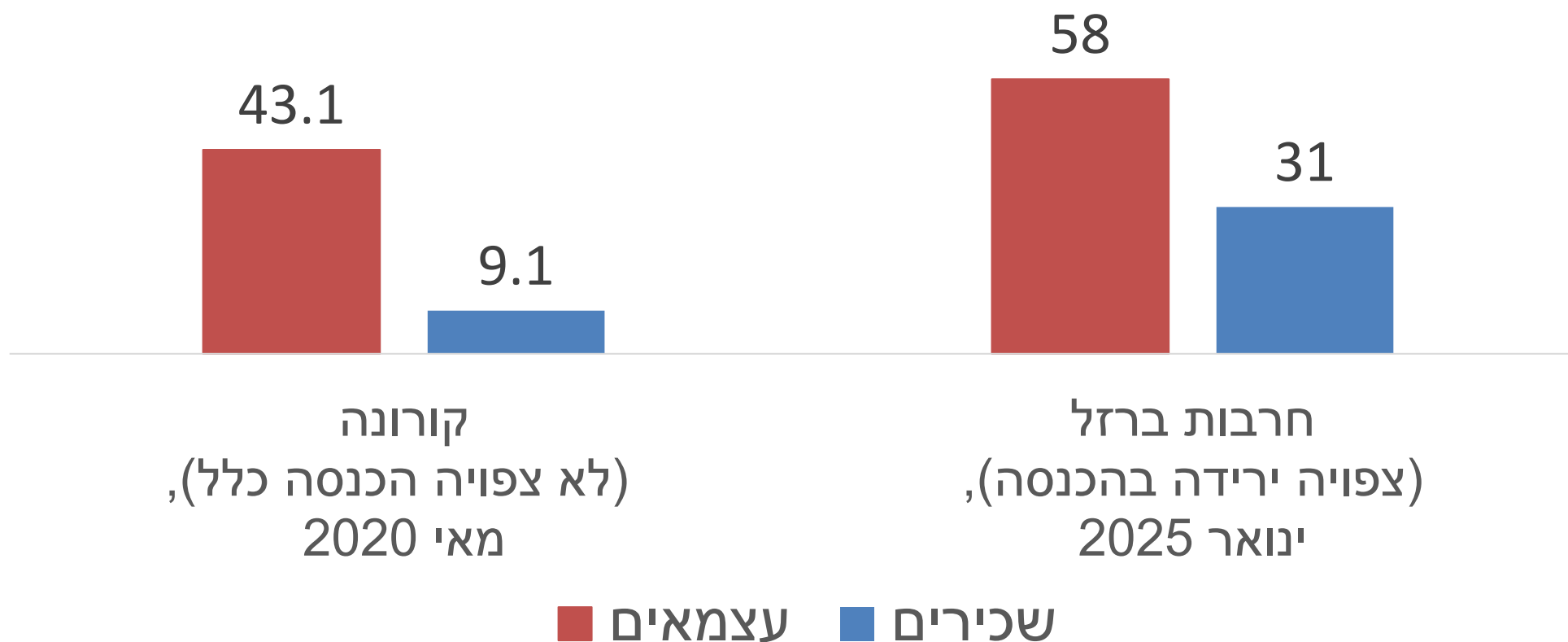
מקור: עיבודי המכון הישראלי לדמוקרטיה לנתוני למ"ס, סקר הוצאות והכנסות משקי הבית

העצמאים
מהווים
לפחות 13%
מבין
המועסקים
במשק.

רמות
ההכנסה
שלהם נמוכות
משכירים
בממוצע

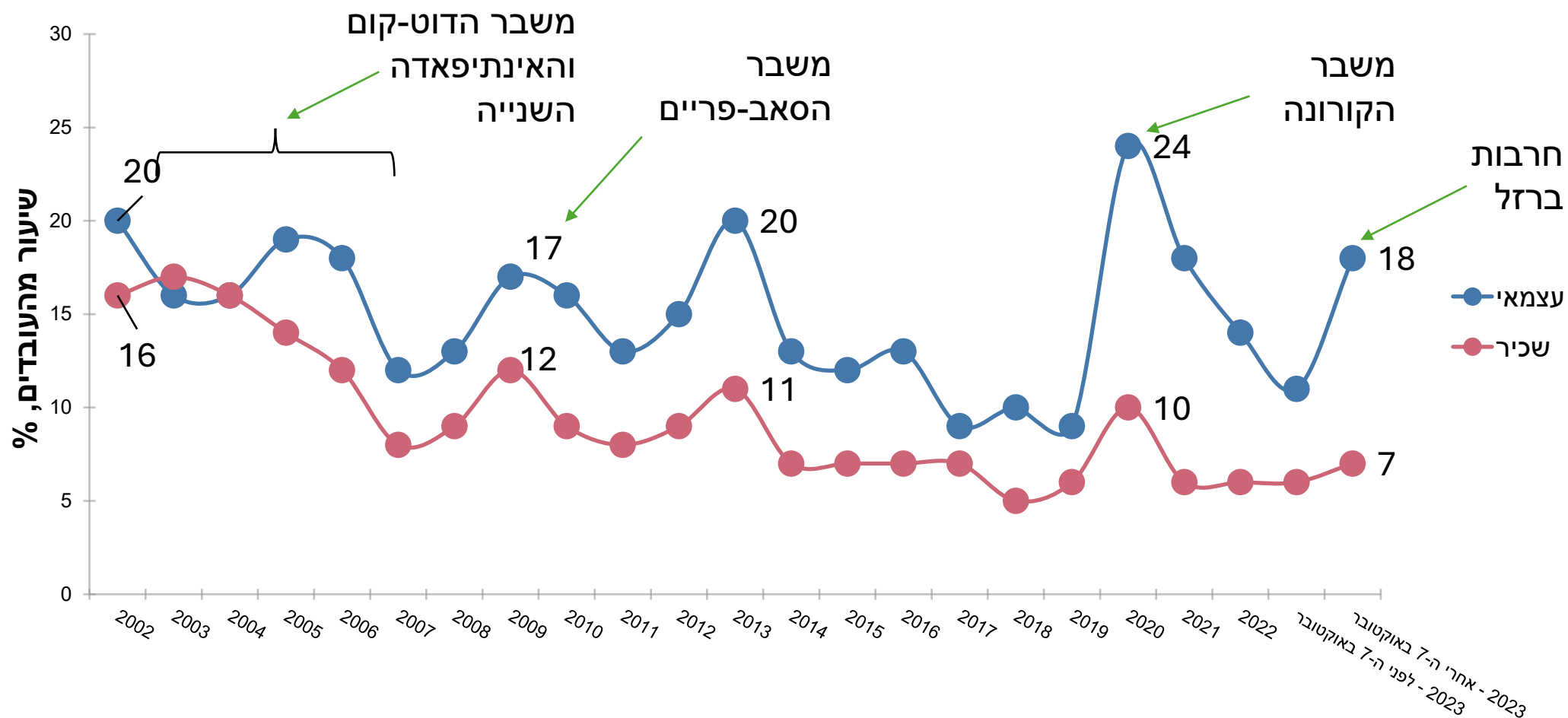

שיעור המשיבים כי הכנסתם צפויה להיפגע בעקבות המשבר (ב-%)

מקור: עיבודים לסקרי המכון הישראלי לדמוקרטיה, [2020](#); [2025](#)

שיעור העובדים שחוששים או לאבד את עבודתם בשנה הקרובה, בחלוקה לעצמאים ושכירים, 2002-2023

מקור: עיבודי המכון הישראלי לדמוקרטיה לנתוני למ"ס, הסקר החברתי

תחושת הסיכון
של עצמאים
גדלה
במשברים אופן
לא סימטרי

ננס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה | 2025
של המכון הישראלי לדמוקרטיה

"המענים והתמיכה של המדינה בעצמאים [...] לא היה בהם
די כדי למנוע את עליית תחולת העוני בקרבם [...] **עובדה זו
מדגישה את הצורך בעיצוב כלי מדיניות מותאמים
שיסייעו לעצמאים בעתות משבר**"

מקור: פתח דבר לדו"ח מימדי העוני והאי-שוויון בהכנסות, המוסד ביטוח לאומי, 2023

סיוע לעצמאים בעיתות משבר – ניתוח תיאורטי והשוואתי

כנס אלי הורביץ

לכלכלה וחברה | 2025

של המכון הישראלי לדמוקרטיה

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

המשכיות עסקית	ביטחון סוציאלי	
מניעת קריסה נרחבת של עסקים	למנוע הדרדרות עצמאים לעוני	מטרה
עסקים, כולל בינוניים \ גדולים שבסכנת קריסה	עצמאים, במיוחד בעלי הכנסה נמוכה	אוכלוסייה
הלוואות, השתתפות בהוצאות קבועות	מענק לפרט (בדומה לדמי אבטלה)	דוגמאות
אנו מתמקדים בביטחון סוציאלי		

הרציונאל
להגנה
סוציאלית
לעצמאים
מתחזק
כשמדובר
במשבר חיצוני

השיקול	המענה
חשש מיצירת תמריצים שליליים ומניצול לרעה ("סיכון מוסרי")	במקרה של משבר חיצוני חשש מופחת לסיכון מוסרי והצורך במתן סיוע דחוף
לקיחת סיכון היא חלק מובנה ביזמות	אבל לא סיכון של משבר חיצוני
קשיים טכניים בקביעת גובה הפיצוי	לא מצדיק מניעת סיוע במקרה של משבר חיצוני; היערכות מראש עשויה לפתור חלק מהקשיים

RECOMMENDATIONS

COUNCIL

COUNCIL RECOMMENDATION

of 8 November 2019

on access to social protection for workers and the self-employed

(2019/C 387/01)

Ensuring better social protection
for self-employed workers

Sources: ILO, OECD. "[Ensuring better social protection for self-employed workers](#)." Geneva: International Labour Office (2020). EU, [Council Recommendation of 8 November 2019 on access to social protection for workers and the self-employed 2019/C 387/01](#)

המלצת
המוסדות
הבינ"ל –
הרחבת
ההגנה
הסוציאלית
על עצמאים

נוס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה | 2025
של המכון הישראלי לדמוקרטיה

מספר מדינות
כבר מיסדו
מנגנוני הגנה
לעצמאים
במשבר
כהפקת לקחים
ממגפת
הקורונה

רשת ביטחון לעצמאים בעיתות משבר – עקרונות מנחים והמלצות

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה | 2025

של המכון הישראלי לדמוקרטיה

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

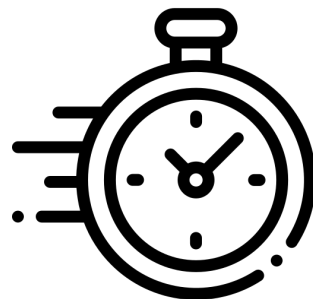

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

עקרונות מנחים

יעילות

מהירות

ודאות

עיקרי ההמלצות

- **מיסוד בחקיקה מראש**, כולל התנאים הנדרשים להפעלה
- מענק דיפרנציאלי לפי גובה ההכנסה האישית ועוצמת הפגיעה
תוך השוואת זכויות לשכירים
- **מענק מידי על בסיס הצהרה** ובהמשך ככל שניתן על סמך
דיווחי אמת, בקרה בדיעבד לפי דו"חות שנתיים
- **ימומן מקופת המדינה**
- **יש להכין מראש את תשתיות התפעול** הדרושות לביצוע

- עצמאים נפגעים ממשברים יותר בהשוואה לשכירים, ואינם זכאים להגנות הקיימות לשכירים.
- היערכות מקדימה למשבר הבא תצמצם את אי הוודאות, את הפגיעה בעצמאים וכן עשויה לייעל את המענה הממשלתי.
- על רקע התכיפות הגוברת של משברים יש לקדם רשת ביטחון לעצמאים מוכנה להפעלה "בלחיצת כפתור".